

แบคทีเรียที่ผลิตเอนไซม์ ESBL, ข้อมูลสำหรับคนไข้

เอกสารเกี่ยวกับการป้องกันการติดเชื้อโรค ของแพทย์ที่ควบคุมและป้องกันการติดเชื้อโรค

ESBL คืออะไร?

ESBL ย่อมาจากคำว่า “Extended Spectrum Beta- Lactamase” เป็นเอนไซม์ที่สามารถสร้างขึ้นโดยแบคทีเรียในลำไส้ เอนไซม์นี้ไปทำลายฤทธิ์ของยาปฏิชีวนะทั่วไป เช่น ยาเพนนิซิลิน ด้วยเหตุนี้แบคทีเรียที่ผลิตเอนไซม์ ESBL จึงมีฤทธิ์ต้านยา (คือยา) ต่อพวกยาปฏิชีวนะเหล่านั้น แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ถ้าแบคทีเรียนี้ทำให้เกิดการติดเชื้อขึ้น ก็สามารถรักษาได้ด้วยยาปฏิชีวนะชนิดอื่น ๆ คนเราทุกคนมีแบคทีเรียในลำไส้ ที่เรียกว่า แบคทีเรียประจำถิ่นในลำไส้ ซึ่งจำเป็นต่อการย่อยอาหาร และสำคัญต่อภูมิคุ้มกันทางแบคทีเรียที่ผลิต ESBL เป็นแบคทีเรียในลำไส้ ซึ่งอาจจะปะปนอยู่กับแบคทีเรียประจำถิ่นของลำไส้ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ หรือในระยะเวลาอันยาวนานก็ได้

มีความเสี่ยงจาก ESBL หรือไม่?

ความเสี่ยงที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของแบคทีเรียที่คือยาปฏิชีวนะก็คือ การใช้ยาปฏิชีวนะที่ไม่ถูกต้องกับโรคที่ติดเชื้อ คนส่วนใหญ่มีแบคทีเรียที่ผลิตเอนไซม์ ESBL อาศัยอยู่ในลำไส้โดยไม่มีอาการเจ็บป่วย ที่เรียกว่า เป็นพาหะโรค พาหะโรค ไม่ได้เป็นโรคจึงไม่ต้องบำบัดรักษา แบคทีเรียที่ผลิต ESBL ไม่ได้ทำให้เกิดการเจ็บป่วยบ่อยครั้ง มากกว่าแบคทีเรียอื่นๆ ถ้าแบคทีเรียที่สร้าง ESBL ก่อให้เกิดโรคเจ็บป่วย จะเจ็บป่วยที่สุดก็คือการติดเชื้อทางเดินปัสสาวะธรรมดาๆนั่นเอง แต่มันอาจจะเป็นการติดเชื้อชนิดอื่นด้วยก็ได้ ที่ต่างกันก็คือ การติดเชื้อจากแบคทีเรียที่สร้าง ESBL ต้องได้รับการบำบัดรักษาด้วยยาปฏิชีวนะชนิดอื่น บางครั้งต้องได้รับการรักษาที่โรงพยาบาล แทนที่จะแค่รับประทานยาอยู่ที่บ้าน

ESBL แพร่กระจายได้อย่างไร?

การที่คนเราจะเป็นพาหะของแบคทีเรียที่สร้าง ESBL ได้ มันจะต้องได้เข้ามาทางปากของเรา เราอาจจะได้รับจากอาหาร หรือน้ำที่มีเชื้อแบคทีเรียของลำไส้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมักตามมากับการเดินทาง ไปต่างประเทศ แบคทีเรียแพร่กระจายจากมือหลังใช้ห้องสุขาได้ด้วย ตามสถานพยาบาล แบคทีเรียที่สร้าง ESBL ถูกถ่ายทอดจากแผล จากสายท่อต่างๆ ระหว่างผู้ป่วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางมือ

สามารถจะบำบัดให้หายขาดจาก ESBL ได้หรือไม่?

เนื่องจากแบคทีเรียในลำไส้ที่สร้าง ESBL เป็นส่วนหนึ่งของแบคทีเรียประจำถิ่นของลำไส้ คนเราจึงสามารถเป็นพาหะโรคได้นานเป็นเดือนถึงเป็นปี มันบอกไม่ได้ว่าตัวท่านจะเป็นพาหะโรคไปอีกนานแค่ไหน แต่ส่วนมากมักจะหายได้ทีหลัง และมักจะ ไม่จำเป็นต้องมีการตรวจอุจจาระเพื่อติดตามผล

อะไรบ้างที่ท่านควรระวังถึง?

- ความสะอาดของมือ เป็นสิ่งสำคัญเสมอเช่นกัน ให้ล้างมือด้วยสบู่และน้ำหลังจากทำการะกิจ ในห้องน้ำห้องส้วม และก่อนการปรุงอาหาร/มืออาหาร สบู่เหลวจะเป็นที่นิยมมากกว่า
- ท่าน ไม่จำเป็นต้องแจ้งให้ผู้อื่นที่ใกล้ชิดทราบว่าท่านเป็นพาหะเชื้อแบคทีเรียที่สร้าง ESBL
- ท่านสามารถมีชีวิตอยู่ได้ตามปกติและเข้าสังคมกับคนอื่น ๆ ได้ และท่านก็สามารถมีเพศสัมพันธ์ได้ตามปกติเหมือนเคย

- ถ้าท่านมีแผล, สายสวนปัสสาวะ หรือมีช่องระบายทางผิวหนัง มันจะยิ่งสำคัญมากเป็นพิเศษ ในการล้างมือหลังเปลี่ยนหรือทำแผล ท่านควรจะอาบน้ำสบักบัว แทนที่จะแช่ในอ่างหรือในสระ
- ถ้าท่านห้อยเดิน หรือมีการรั่วซึมของอุจจาระ ท่านก็ควรจะอาบน้ำสบักบัว แทนที่จะแช่ในอ่างหรือในสระ
- ถ้าท่านจำเป็นต้องได้รับการบำบัดรักษาด้วยยาปฏิชีวนะ สำคัญมากทีเดียวในการที่ท่านจะได้รับยาปฏิชีวนะที่ถูกต้อง และมีการเพาะเชื้อหาแบคทีเรียด้วย เพื่อตัวท่านเอง เราใคร่ขอให้ท่าน แจ้งกับทางแพทย์และทันตแพทย์ของท่าน เกี่ยวกับการเป็นพาหะโรค/การติดเชื้อที่ผ่านมาของท่าน
- ถ้าท่านต้องนอนรักษาตัวที่โรงพยาบาล, จะผ่าตัด หรือไปพักที่บ้านพักพิเศษ จะเป็นการดีถ้าท่านแจ้งให้ แพทย์ทราบว่าท่านเป็นพาหะโรคของแบคทีเรียที่สร้าง ESBL ในสถานพยาบาลและบ้านพักพิเศษ ยิ่งสำคัญเป็นอย่างมากกับการถ่วงในเรื่องความสะอาดของมือ และการทำความสะอาดสม่ำเสมอ เพื่อว่าแบคทีเรียจะได้ไม่แพร่กระจายไปยังคนอื่น ๆ